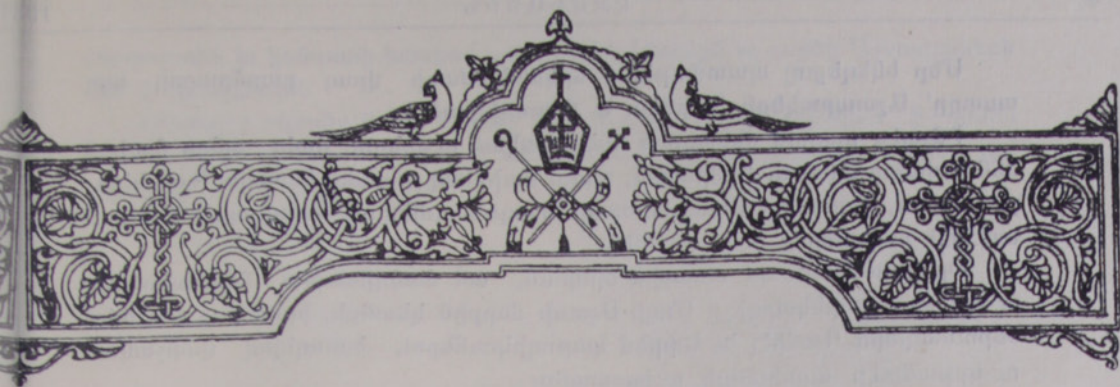

**ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԿՈՆԴԱԿԸ
ՆԵՐՍԵՍ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՇՏԱՐԱԿԵՅՈՒ ԾՆՆԴՅԱՆ
200-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ**

ՎԱԶԳԷՆ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ, ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՄԲՆ
ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԵՒ ԿԱՄՕՔՆ ԱԶԳԻՍ, ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՊԵՏ ԵՒ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ, ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺ
ՀԱՄԱԶԳԱԿԱՆ ՆԱԽԱՄԵԾԱՐ ԱԹՈՈՈՅ
ԱՅՐԱՐԱՏԵԱՆ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՅԻՈՅ
ՍՐԲՈՅ ԿԱԹՈՒՂԻԿԷ ԷԶՄԻԱԾՆԻ

ՔՐԻՍՏՈՍԱԽԱՆԴ ՍԻՐՈՅ ՈՂԶՈ՞ՅՆ ԵՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿՎԼԻԿԻՈՅ Տ. Տ. ԽՈՐԵՆԱՅ ԱՌԱԶՆՈՅ,
ՊԱՏՐԻԱՐԺԻՆ ՀԱՅՈՑ ՍՐԲՈՅ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ Տ. ԵՂԻԾԷԻ
ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ, ՊԱՏՐԻԱՐԺԻՆ ՀԱՅՈՑ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍՈՅ
Տ. ԾՆՈՐՀՔԱՅ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ, ՀԱՄՕՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ,
ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ, ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՅ, ՔԱՀԱՆԱՅԻՅ ԵՒ ՍԱՐԿԱԽԱԳԱՅ,
ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ, ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՒ
ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԷԻՅ ԵՒ ՍԻՐԵՅԵԱԼ ՀԱՄԱՅՆ
ՀԱՒԱՏԱՅԵԱԼ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

Աստուծոյ ողորմութեամբ, ԺԹ դարը Հայաստանեայց եկեղեցւոյ եւ ժողովուրդի պատմութեան վրայ կը բացոյի հոգեւոր զարթօնքի ու ազատութեան շեփորներով:

Հերոսական մաքառումներու այդ դարաշրջանի սեմին, մեր առջեւ կը բարձրանայ պայծառ ու հզօր իմացականութիւնը Հայրապետի մը, որ գիտցաւ ա. Էջմիածնի ոգեկան կատարներուն հասնիլ, եւ այդ բարձունքէն լուսատուել հոգեւոր-ազգային վերածնունդի ճամբան, առաջնորդելով իր ժողովուրդը այդ լոյսով:

Մեր եկեղեցւոյ պատմութեան երկնականարի վրայ բարձրացող այդ աստղը՝ **Աշտարակեցի Ներսէս Ե Կաթողիկոսն** է:

Ինչպէս բազում մեծագործ եկեղեցական դէմքերու, նաեւ անոր հոգիին ծննդավայրը եղաւ ս. Էջմիածին, որուն նուիրեալ զաւակը եւ ապա Գաֆակալը դարձաւ, յիշատակութեան արժանի իրագործումներով, հայոց պատմութեան ամէնէն բախտորոշ մէկ շրջանին:

Իր գործնէութեան առաջին օրերուն, ան հանդիսացաւ նախանձալոյզ ու ժրաշան բարեկարգիչը Մայր Աթոռի ներքին կեանքի, իբրեւ աջ բազուկը ծերունագարդ Դանիէլ եւ Եփրեմ Կաթողիկոսներու, ծառայելով վարչական ու կրթամուէր արդիւնալի աշխատանք:

Ապա, իբրեւ թեմակալ առաջնորդ, աննախընթացօրէն բեղուն գործնէութիւն ունեցաւ վրահայոց մէջ, յատկապէս որպէս կրթական ու մշակութային հաստատութեանց հիմնադիր ու ոգեշնչող ղեկավար:

Իր կեանքի կոթողային գործերէն մին, իր հիմնած վարժարանը եղաւ Թիֆլիսի մէջ 1816-ին: Ներսիսեան վարժարանը, աւելի քան մէկ դար, հանդիսացաւ արեւելահայութեան կրօնական, գիտական եւ հայրենասիրական կեդրոններէն մին, նախախնամական դեր կատարելով ի խնդիր հայ ժողովուրդի հոգեւոր լուսաւորութեան եւ ազգային գիտակցութեան կազմաւորման:

Մեծ Աշտարակեցին իր կեանքի ամենափառաւոր պահը ապրեցաւ սակայն 1827-ի հոկտեմբերին, երբ սուրբ խաչը ձեռքին՝ մարտի հրաւեր կարդաց, կազմակերպեց ու գլուխը անցաւ հայ կամաւորներու գունդերուն, վասն Քրիստոսի եւ վասն հայրենեաց ազատութեան, պառոգամելով՝ «Դիմադրեցէք թշնամուն եւ սորա արքանեակներին կամ ոռուսաց զօրքերի հետ միասին եւ կամ թէ ուրիշ կերպ. թէ հարկ լինի մի խնայէք ձեր արեան վերջին կաթիլը»: Այսպէս է որ հայոց զօրքերը անմահացան՝ Էջմիածնի և Երեւանի գրաւման հերոսամարտերուն մէջ: Եւ այսպէս է որ ոռու ժողովուրդի օգնութեամբ վերջ գտաւ պարսիկ խաներու դաժան տիրապետութիւնը Արեւելահայաստանի վրայ:

Քրիստոնեայ Ռուսաստանի հովանիին ներքեւ, կրօնական-ազգային կազմակերպութեան ու զարգացման լայն հորիզոն բացուեցաւ հայ եկեղեցւոյ եւ հայ ժողովուրդի առջեւ: Նախորդ դարուն սկիզբ առած հոգեւոր-կրթական զարթօնքը, այժմ նոր պայմաններու մէջ, նոր թափով իր վերջնական հունին մէջ մտաւ, ճշմարիտ վերածնունդի ճանապարհով:

Եւ կամօքն Աստուծոյ, իր ժողովուրդին նուիրուած պայծառատես ու քաջ Հովիւր, փառքով բարձրացաւ Լուսաւորչի գահին վրայ, հոգեւոր արթնութեամբ եւ երկաթեայ ձեռքով շարունակելով իր շինարար աշխատանքը, եւ առաւել ամրապնդելով կարգն ու կանոնը եւ շէնութիւնը Մայր Աթոռին եւ հայ եկեղեցական կեանքին:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Ներսէս Ե Աշտարակեցին, մեր եկեղեցւոյ եւ ժողովուրդի վերածնունդը կերտող դէմքերէն մէկն է, արժանի մեր եւ սուրբա սերունդներու յարգանքին, իբրեւ ժիր մատուցակ լոյս հաւատքի, իբրեւ նոյնքան ժիր գործիչ գիտութեան եւ կրթութեան եւ իբրեւ «Պաշտպան հայրենեաց»:

Փառք եւ յանդիմանական լոյս իր յիշատակին:

Երանաշնորհ Կաթողիկոսի ծննդեան երկուհարիւրամեակի լրումին, այսու Մեր կոնդակով կ'առաջադրենք, որպէսզի յառաջիկայ սեպտեմբեր ամսին, հայոց բոլոր եկեղեցիներու մէջ հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պաշտօններ

մասուցումին եւ կենդանի խօսքով ոգնկոչումին կեանքն ու գործը Աշտարակեցի մեծ Հայրապետին:

«Յիշեցէք զգործս հարց ձերոց, որ ինչ քաջութիւնս արարին ի դարս իրաքանչիւր. ստացարուք փառս աւագութեան, եւ ժառանգեցէք զանուն յաւիտենից» (Ա Մակ. Բ 51):

Հարպետ

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԷ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՅ

Տուա կոնդակս ի 13-ն փետրուարի
1970 փրկչական ամի,
եւ ի տումարիս հայոց ՌՆԺԸ,
ի մայրավանս սրբոյ Էջմիածնի
ՀՄՐ. 674

